

פרשת נצבים-וילך
אלול תשפ"ו
גיליון מס' 614

יבית אומר

עלון שבועי לכבודו של רבנו הגדול
מרן רבי עובדיה יוסף זצוק"ל

דבר העורך הרב יצחק בר זכאי

ואנוכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (ל"א, י"ח)
לעיתים נדמה לנו כי רואים אנו עוול ח"ו בהנהגתו של בורא העולם, מחשבה זו מתעורר בנו בראותינו צדיק מתייסר על לא עוול בכפו כביכול.

השיב על כך ר' ישראל מסלנט זצ"ל: בנהוג שבעולם אדם שעבר על חוקי מדינתו ומובא לפני שופט, השופט דן אותו על פי מעשיו ומטיל עליו את העונש המגיע לו.

אם נידון האיש לתקופת מאסר ממשוכת, ברור שהעונש אינו פוגע בו בלבד אלא גם בבני משפחתו ובחוג מכיריו וידידיו.

נתאר לעצמנו שאחרי שנגזר דינו באו **הוריו הקשישים** וביקשו מהשופט להמתיק את העונש בהיות בנם מפרנסם, בהגיון ובצדק הטיחו כלפי השופט ואמרו: "הרי אנו חפים מפשע, מדוע עלינו לסבול חרפת רעב בחטאו של הבן?"

אחריהם עלו ובאו לפני **השופט רעיית הנאשם** מלווה בעולליה, הרכים, כשהיא מתפחת בבכי שאלה את השופט כיצד יחזיקו מעמד היא וילדיה כאשר בעלה אביהם ישב בכלא?

גם **הידידים החברים והמכרים** הצטרפו בכל לב לבקשת קרובי המשפחה ותיארו את הסבל שיגרם לכל החבורה עקב העונש ידים.

מאליו יובן שעם כל הצדק בטענות המושמעות נגד השופט, אין בסמכותו של שופט בשר ודם לשנות את פסק הדין, גם אם יקופח אחד מן הנוגעים בדבר.

אבל משפטו של הקב"ה אינו כן, "הצור תמים פעלו" – **אם הקב"ה מייסר את מישהו בייסורים אזי "תמים פעלו", לא ייגרם חלילה שום צער ונזק, אף לא כמלוא הנימה, לאלה שלא חטאו.**

ואם יקרה שבשביל חטאו של אחד יצטרך אחר לסבול בחינם, אזי מעביר הקב"ה על פשעו של החייב ואינו **מייסרו כלל** וכלל, כדי שלא לגרום ביושר המשפט ותמימותו.

הגר"א לופיאן זצ"ל רגיל היה להביא דברים אלה של הגר"י זצ"ל והוסיף שלאור זה כדאי לו **לאדם להרבות לו ידידים ואוהבים**

ועל ידי כך יוכל להנצל **ביום הדין**, שכן אף אם יחטא ומידת הדין תורה להענישו, יצטרכו בשמים לקחת בחשבון את הצער שיגרם על ידי כך לידידיו, ואם לא יגיע להם, אפילו קורטוב של צער לא יענישוהו, כיוון שמשפטי ה' אמת צדקו יחדיו.

שבת שלום!

כתיבה וחתימה טובה

שעון קיץ:

שקיעת החמה - 19:02

נץ החמה - 6:16

סוף יום ק"ש: מג"א - 8:46 הגר"א - 9:24

סוף זמן תפילה: הגר"א - 10:28

צאת שבת - 19:33

זמן ר"ת במוצ"ש - 20:21

הזמנים הם לפי אופק ירושלים

פנינים מתורתו על פרשת השבוע

ויכתב משה את התורה ויתנה אל הכהנים בני לוי (ל"א, ט')
כתב מרן זיע"א:

כאשר כתב משה את ספר התורה, נתנה לשבט לוי, וכמו שנאמר: ויכתוב משה את ספר התורה ויתנה אל הכהנים בני לוי הנושאים את ארון ברית ה', באותה שעה נקהלו כל שבטי ישראל אליו, ואמרו לו: מפני מה אתה משליט את שבטך עלינו בתורה, הלא כולנו היינו במעמד הר סיני ואמרנו נעשה ונשמע?!

ואף אני אומר לגבי אחינו הספרדים, שגם הם ישתתפו בלימוד הדף היומי! וכפי שאמר המהר"ם שפירא שהדף היומי של רבבות אלפי ישראל, הוא גשר ברזל שישראל יוכלו לעבור בו את הים הזועף, ובכל גלויות ישראל היא **שעמדה לנו** ועמדה לאבותינו.

ולזה רמזו (יבמות קכא.): אמר רבן גמליאל: פעם אחת באתי בספינה, וראיתי ספינה אחת שנשברה, והייתי מצטער על תלמיד חכם שבה, וכשעליתי ליבשה בא וישב ודן לפני בהלכה, אמרתי לו: בני, מי העלך? אמר לי: דף של ספינה נזדמן לי, וכל גל וגל שבא נענעתי לו ראשי,

כי הדף הזה (הדף היומי) עומד למגן ולמסתור מפני גלי הים הזדונים. (מאור ישראל, דרושים עמ' ר"כ)

וה' ההולך לפניך לא ירפך ולא יעזובך (ל"א, ח')

ביאר מרן זיע"א: צריכים לדעת שדרכי ההשגחה פקוחות על כל אחד, וצריכים אנו להאמין **שהכל מאיתו יתברך**, הן לטוב והן למוטב, וכמו אצל איוב שהיה ירא אלוקים וסר מרע, וכפי שמעיד עליו הקב"ה, ובגמרא (בבא בתרא טז.) אמרו: גדול מה שנאמר באיוב יותר מאברהם אבינו, ובכל זאת רואים אנו את היסורים הגדולים שהיו לו באובדן בניו ועושרו, וכשבשירוהו על כך, אמר:

ה' נתן וה' לקח, יהי שם ה' מבורך...

ובביאור הענין, ביאר רבי יעקב בירב זצ"ל – רבו של מרן הבית יוסף, שאיוב היה גלגול של תרח, שהיה מייצר פסלים ועבודה זרה והיה מפיק זאת בכל העולם, והיה תרח בבחינת "חוטא ומחטיא את הרבים",

ובשביל כבודו של אברהם אבינו שהיה עתיד לצאת ממנו ניתנה לו האפשרות לשוב בתשובה, וכמו שנאמר: ואתה תשוב אל אבותיך בשלום תקבר בשיבה טובה.

ולכאורה הרי החטיא את הרבים, ומה תועיל לו התשובה? על זה מבאר ואמר שהשאייר הקב"ה את נשמתו עד לדורו של איוב, ונתגלגל בו, וכל יסורי איוב היו כדי לכפר על מה שחטא תרח בגלגולו הקודם, בהיותו חוטא ומחטיא את הרבים, וחבריו של איוב שלא ידעו מכל זה, הוכיחוהו וטענו נגדו שכל יסוריו הם מפני מעשיו הרעים.

ומזה אנו למדים שכל דבר בעולם נעשה במידה, במשקל ובמסורה, כי הקב"ה דיין אמת ושופט בצדק, וצריכים לקבל הכל באהבה.

(משוש תבל דברים עמ' תמ"ו)

וישמן ישורון ויבעט (ל"ב, ט"ו)

המשיב עצמו בבשר ודגים כל יום ואכל ושבע ודשן, וחושב שעל ידי כך יוסיף ימים על ימיו יותר ממה שקצוב לו, הרי הוא טועה, שלא תועיל לו אכילת בשר לאריכות ימים, ואין שלטון ביום המות, והרבה אנשים רזים וכחושים, אשר רזון במשמניהם מאריכים ימים יותר מאנשים המפטמים עצמם בבשר.

(ענף עץ אבות, עמ' ק"א)

חידודי ידע

1. **היכן מצינו** שהחכם פקד על ספר להפסיק לספר יהודי בערב שבת באמצע התספורת ולהשאירו במשך כל השבת עם חצי ראש מגולח.
2. **יהודי חשב** מחשבה בליבו בשבת קודש, ועבר בזה על איסור הכיצד?
3. **נפסק בשו"ע** יו"ד סי' שלו, שאסור ליטול תשלום עבור קיום מצוה, לגבי איזו מצוה מצינו שאדברה עדיף לעשותה בשכר?
4. **היכן מצינו** שאדם עומד ומכריז: אני לא רוצה לעבור עבירה פלונית, ומחמת אמירה זו הוא עובר על אותה עבירה.
5. **היכן מצינו** בהלכה: האסור – מותר, והמותר – אסור.
6. פעמים רבות מופיע בהלכה הנוסח, **והמיקל לא הפסיד**, היכן מצינו בשו"ע **והמחמיר לא הפסיד**.
7. **ראובן יושב ושותק** ואינו מוציא הגה מפיו, ואנו אומרים לשמעון שלא יעבור לפניו, הכיצד?
8. **מתי מורים** לעשיר נכבד ללבוש סמרטוטים?
9. אדם אכל בשר וכבר עברו שש שעות, ועדיין אסור לו לאכול מאכלי חלב, הכיצד?
10. **גוי שבישל** מאכל (ששיך בו בישולי גויים) ובכל זאת מותר לאוכלו לכתחילה, הכיצד?
11. **לראובן ולשמעון** נולדו חמישה ילדים, והילד הקטן (החמשי) הוא הבכור, היתכן?

תשובות

1. **כתב המבי"ט** (ח"א סי' רס"ח): זה כמה שנים סובבתי **בערב שבת** ברחובות העיר (צפת) וסילקתי אחד מלפני הספר כחצי ראש מגולח כי היה קרוב לכניסת השבת, ונשאר כל השבת עם חצי ראש מגולח.
2. **כתב החיד"א** (פני דוד פרשת בשלח) כידוע המן שאכלו במדבר היה משתנה לכמה טעמים, לפי מחשבתו של האוכל, וא"כ לפי"ז בשבת אסור לחשוב לאיזה טעם מעוניין שיהפך המן כי מתקנו לאכילה.
3. **נאמר בשו"ע** (אורח סי' נ"ג) שלח ציבור עדיף בשכר. א. שע"י כך לא ישמש אדם שאינו הגון כש"ץ ב. ע"י כך היה זהיר הש"ץ לדקדק בתפילתו.
4. **כששאל אדם** את חברו על ראובן, השיב החבר ואמר: אני לא רוצה לדבר לשון הרע על ראובן והשומע מבין מדבריו שיש כאן סיפור לא טוב שהוא לא מעוניין לספר (ע"י חפץ חיים כלל ט' סי"א).
5. **נאמר בשו"ע** (חור"מ סי' ק"ט): אסור לגדל כלב רע, אא"כ הוא **אסור** בשלשלאות של ברזל – כלומר כלב שהוא **אסור** (קשור) מותר לגדלו, אך כשהוא **מותר** (ללא קשירה) אסור לגדלו.
6. **נפסק בשו"ע** (אוה"ח סי' רע"ט) נר שכבה אסור לטלטלו, וכתב שם הרמ"א: מי שהוא איסטניס והנר מאוס עליו מותר להוציאו, **והמחמיר לא הפסיד**.
7. **אדם שאינו יודע** להתפלל שמונה עשרה ויושב ומקשיב לחזרת הש"ץ, דינו כעומד בשמונה עשרה ואסור לעבור כנגדו (משנ"ב סי' קכ"ד).
8. **נאמר בשבועות** ל"א: עני ועשיר שבאו לדין, העני לבוש סמרטוטין, והעשיר לבוש בגד חשוב, אומרים לעשיר לבש כמותו.
9. אכל בשר בסעודות פת ועדיין לא בירך ברכת המזון, אסור לשתות חלב בסעודה זו עד שיברך ברה"מ, אפי' שעבר שש שעות (יו"ד סי' פ"ט).
10. **גוי שהצית** אש ללא כוונת בישול – כגון שהתכוין לשרוף עצים, וגרם לבישול מותר. (יו"ד סי' קי"ג)
11. **גוי שנשא** יהודית (רח"ל) והוליד ממנה ארבעה ילדים והתגייר, וכעת נולד הבן החמישי, בן זה נחשב לבכור לנחלה ליטול פי שניים בירושת אביו, משום שבניו הראשונים אינם נחשבים לבניו אלא מיוחסים אחר אמם, ורק הבן החמישי מתייחס אחריו לנחלה. (ולא לפדיון הבן שתלוי ברחם אמו). (ע"י במנחת חינוך מצוה ת').

פירותיהם בעולם בזה

סיפור רבי בצלאל טרוביץ שליט"א

- שמעתי מידיד שהגיע לפני מספר שנים להתגורר בשכונה חדשה, שפנה בפעם הראשונה לבית הכנסת המקומי.
- יהודי זקן קיבל את פניו במאור פנים ובחיוך ואמר לו: "אוהו, אתה תושב חדש! כמה אני שמח שבאת לגור איתנו".
- מילים פשוטות וספורות, אך אותו ידיד העיד בפני שלאחר שנים רבות, בכל פעם שפגש באותו אדם, **נזכר מייד בהרגשה הטובה** שהציפה אותו באותו רגע.
- אנו נמצאים כעת בעיצומם של ימי חודש אלול, כל אחד מאיתנו מחפש דרכים להתחזק ולאסוף זכויות כדי לזכות בדין.
- אך אם נתבונן היטב נגלה שאין צורך לחפש עלילות גדולות מתחת לשטיח.
- מי שיפתח את ספרו הקדוש של החפץ חיים "אהבת חסד" ימצא שם עשרות דוגמאות למעשי חסד פשוטים ויומיומיים שכל אחד יכול לקיים בנקל.
- הנה כמה מדוגמאותיו של החפץ חיים לחסדים נפלאים התלויים בדיבור בלבד:
- **לימוד תורה לאחרים**: "תורה שהיא ללמד לאחרני הוא בכלל חסד, ותורה שאדם לומד לעצמו אינו בכלל חסד. וכדאיתא (בסוכה מ"ט): מאי דכתיב: "פיה פתחה בחוכמה ותורת חסד על לשונה". וכי יש תורה שהיא של חסד, ותורה שאינה של חסד? אלא תורה שהיא ללמד- היא תורה של חסד. ותורה שאינה ללמד זוהי תורה שאינה של חסד."
 - **אם אדם רואה** שיש על חברו כעס מאיזה אדם, ויכול בדיבורו להסירו מעליו- הרי זה בכלל חסד.
 - **מתן עצה טובה**- ליעץ לחברו עצה ההוגנת לו בעניניו גם היא גמילות חסד גדולה.
 - **עידוד**: אם רואה בחברו שהוא עצב מפני דלותו, או איזה צרה ח"ו ואפילו אם אינו יכול לעזור לו בפועל, על כל פנים מצוה **לדבר על ליבו ולהפיגו מדאגתו**, וזהו הכל בכלל גמילות חסדים.
 - **תפילה**: להתפלל על החולה שירפאהו ה' שזהו הכל בכלל ביקור חולים שהוא גמילות חסדים. והוא הדין **לכל צער אחר** שיש לאדם שהוא בתוך צרה או מצוקה- להתפלל עליו. ואפילו אם אותו אדם בעצמו אינו יודע על זה כלל! את דבריו חותם החפץ חיים בקריאה, שדומה כי נכתבה ממש לימינו אנו:
- "**ידוע שכח הצדקה והחסד** מגביר מידת הרחמים, וכמו שאמרו חז"ל (שבת קנא): על הפסוק "ונתן לך רחמים ורחמך"- כל המרחם על הבריות מרחמים עליו מן השמים. וכהיום שאנו רואים בעינינו, שמידת הדין גוברת מאוד בעולם מידי יום ויום... עד שאין לך יום שאין קללתו מרובה מחברו, כמה צריך להרבות בצדקה וחסד. אולי על ידי זה נזכה לכפות את כח הדין, ויתמלא רחמים בעולם"

ניתן לשמוע מידי לילה בשידור חי את אמירת הסליחות
מישיבת אור החיים בראשות רבי ראובן אלבז שליט"א
בטלפון 02-6400000 להקיש 9 ואח"כ 1

הלכות ברכות

* **עוגה** שהרוב שלה סוכר וביצים, ויש בה **מיעוט קמח**, מ"מ מברכים עליה בורא מיני מזונות, אבל ברכה אחרונה (על המחיה) לא יברך עליה אלא א"כ יש בה שיעור **כזית דגן** בכדי אכילת פרס (שלושה ביצים) ואכל ממנה שיעור כזית, ואפילו שלא אכל שיעור כזית מן הדגן אלא אכל שיעור כזית מתוך כל התערובת, הכל נחשב לדגן, ואם אכל כזית מברך על המחיה.

* **אם** אוכל פת הבאה בכיסנין שעשוי מסתם דגן מחמשת המינים חותם בברכת על המחיה על הארץ ועל המחיה, כי רוב הדגן של ארץ ישראל, הוא מובא מחוץ לארץ.

אבל אם הוא יודע שהדגן מארץ ישראל כגון מצה שמורה משעת קצירה שבודאי היא מא"י, אם עשה עוגות מקמח **מצה**, חותם בברכה על הארץ ועל מחיתה.

* **בנוסח** ברכת על המחיה חותמים "על הארץ ועל המחיה" ואין להוסיף ועל הכלכלה.

* **האוכל מפירות** שבעת המינים ואכל גם תפוחים וכיו"ב, אין צריך לברך בורא נפשות רבות על התפוחים שגם התפוחים פרי עץ הם.

* **האוכל** מפירות שבעת המינים ואכל גם בשר, או דגים, או ביצים, מברך ברכה מעין שלוש ואחר כך ברכת בורא נפשות.

* **האוכל** מפירות שבעת המינים ואכל גם **פירות האדמה**, יקדים לברך בורא נפשות רבות על פירות האדמה, ואח"כ יברך ברכת מעין שלוש, ואם טעה והקדים לברך מעין שלוש, כיון שהזכיר בברכתו "ועל תנובת השדה" וחיתם בה "על הארץ ועל הפירות", גם פירות האדמה בכלל זה, הילכך לא יברך אח"כ בורא נפשות, שספק ברכות להקל.

* **מי ששתה** רביעית יין, ואכל כזית מפירות שבעת המינים, בברכת מעין שלוש יזכיר גם על הגפן ועל פרי הגפן וגם על העץ ועל פרי העץ, ויכול אף להוציא ידי חובה את חבריו שאכל רק כזית פירות שבעת המינים, כי הזכרת הגפן שמזכיר לא נחשבת הפסק עבור חבריו.

* **על כל ברכה** שאדם שומע, אחר הזכרת השם, טוב שיאמר "ברוך הוא וברוך שמו"

אבל השומע ברכה מחבירו ומתכוין לצאת בזה ידי חובתו, כגון ברכת תקיעת שופר או ברכת המגילה, לא יענה "ברוך הוא וברוך שמו", שמאחר ששומע כעונה, אסור לו להפסיק באמצע ברכה, וכן כל אדם יזהיר את בני ביתו ששומעים את ברכת הקידוש או ההבדלה ומתכוונים לצאת ידי חובת בשמיעתם, לבל יאמרו "ברוך הא ובורך שמו", הרי זה משנה ממטבע הברכה, ודעת כמה אחרונים שלא יצא ידי חובתו וכן דעת הגר"מ פיינשטיין באגרות משה ח"ב (או"ח סי' צ"א) אבל להלכה יש לפסוק כמ"ש המשנה ברורה (סי' קכ"ד ס"ק כ"ו) שבדיעבד לא חוזר.

* **המסופק** אם בירך על המאכל ורוצה להמשיך לאכול, ירהר הברכה בלבו, ולא יוציא בשפתיו שבזה יוצא ידי חובה לדעת הרמב"ם (פ"א מהלכות ברכות פ"ז) ובהרהור אין איסור ברכה לבטלה

* **כל** הברכות כולן אם נסתפק לו בהן אם בירך או לא בירך, בין ברכה ראשונה בין ברכה אחרונה **אינו** חוזר לברך מפני שהן מדברי סופרים וספק ברכות להקל חוץ **מברכת המזון** שאם אכל כדי שביעה ועדיין לא נתעכל המזון שבמעיו והסתפק אם ברך, **חוזר ומברך**. מפני שהיא של תורה.

(חזון עובדיה, ברכות)

סיפור השבוע

סיפור רבי מרדכי אליהו זצ"ל-הראשון לציון

הנה ידוע שהרה"ג ר' עובדיה הדאיה זצ"ל בעל "הישכיל עבדי" היה ראש המקובלים בדור האחרון חיבר כמה וכמה ספרים בהלכה, וכן בקבלה, אני שימשתי אותו הרבה שנים, הוא נפטר בש"ק כ' שבט תשכ"ט, ואני בצעירותי הייתי רגיל ללמוד עימו באותו בבית הכנסת בליל שבועות ובליל הושענא רבא,

הוא היה רגיל ללכת למקוה שעה קודם עמוד השחר.

פעם אחת ביקש ממני לילך עימו למקוה, ובאותו הזמן הייתי בגיל שלושים, והוא היה בגיל שמונים, וכיון שאסור לרחוץ עם רבו בבית המרחץ (יו"ד רמ"ב ס' ט"ז) אני טבלתי בחדר אחר, ועד שסיימתי להתפשט, הרב **סיים לטבול** ולצאת, אך לא רצה להשאיר אותי לבד ולכן חיכה לי בחוץ עד שאסיים לטבול, זמן מועט לאחר מכן באו לבקש מהרב לילך לאיזה שמחה, והוא סירב, באומרו שיש שם מדרגות והוא זקן וקשה לו ללכת, וכששמעתי זאת שאלתי אותו: כיצד כבודו אומר "זקן אני", והרי **במקוה** כב' עלה וירד את המדרגות **בזריזות רבה** ללא קושי, וענה לי הרב: שהאמת היא משום שחששתי לחוסר צניעות באותה שמחה לא הלכתי, אמרתי לו שזה מה שכתוב בגמ' (ב"ק צ"ז ע"ב) ת"ר: איזהו מטבע של אברהם אבינו? "זקן וזקנה מצד אחד ובחור ובתולה מצד אחר", ופירשו התו"ס שם: לא שהיה צורת זקן וזקנה ובחור ובתולה אלא כך **היה כתוב**: מצד אחד זקן וזקנה, ומצד אחר בתול ובתולה,

ואני הוספתי לרב ואמרתי, שכ"ז מחמת הנהגתם, שפעם מתנהגים **כצעירים** לצורך מצווה (וישכם אברהם בבוקר) ופעם מתנהגים **כזקנים** - כנגד יצר הרע, והתכוונתי לרמוז לו על שהוא גם פעמים מתנהג כבחור בזריזות כאברהם, ופעמים כזקן, וכשאמרתי זאת, אמר לי הרב: **את זה תאמר בהספד שלי!**

ולאחר כמה שנים שנפטר הרב זצ"ל, ואני שכחתי מאותה אמירה שאמרתי לו, ובהספדי עליו לא הזכרתי את זה ואחר כמה ימים בא אלי אחד מבני משפחתי וסיפר לי, **שהרב בא אליו בחלום** ושאל: מדוע הרב אליהו לא מספיד אותי? **והתפלא אותו אדם**, כיון שהספדתי אותו בהלוויה, ואני חככתי בדעתי שאולי לא הספדתי אותו כראוי, **כי לא סיפרתי את המעשה הנ"ל** כפי שהוא ביקש להזכיר בהספד, ואכן בשבעה **שוב הספדתי** וסיפרתי את אותו מעשה, ולמחרת בא אלי בנו של הרב, ואמר לי **שהרב בא אליו בחלום** ואמר לו: **חכם מרדכי הספיד אותי כראוי.**

(וכ"ז מכיון שחכמינו אומרים שהנפטר שומע מה שמספידים אותו, **דהתם קאימנא**, שבת קנ"ג ע"א)

וכעין זה ארע למקובל רבי שמעון אגסי זצ"ל שנגלה אליו בחלום הבן איש חי אחר פטירתו, וציוה עליו להספידו וכן שמעתי מהרב בניהו שמואלי נר"ו. והוסיף ואמר כי סיפר לו רבי יצחק כדורי זצ"ל, כי הרב שמעון אגסי הנ"ל היה **מגמגם כל ימיו**, אך מאז שהספיד את הבן איש חי, **פסק מגמגמו** עד יומו האחרון **והוא פלא!!**

(מתוך הספר מרכבות ארגמן
להגאון ר' מאיר אליהו שליט"א
ח"ו ע"מ רל"ז)

הברכה בפרנסה

כתב רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

להנהגה מיוחדת זוכים עמלי תורה המשקיעים ראשם ורובם בתורת ה' הפסוק בתהלים (פרק ל"ז) "נער הייתי גם זקנתי ולא ראיתי צדיק נעזב" וכו', מתגשם לנגד עינינו, פעמים רבות כאשר נתקלים באברכים שבדרך הטבע לא היו מסוגלים לפרנס גם משפחה קטנה,

על אחת כמה וכמה כשמדובר במשפחה מרובת ילדים שהוצאותיה מסתכמות בסכומים גבוהים. **הרה"ג ר' יצחק דוד גרוסברד סיפר** במהלך שיעור בדף היומי, על אברך שניגש לפני מספר שנים לרשכבה"ג מרן ראש הישיבה הגרא"מ שך וסיפר לו על התוכנית המתקמת במוחו לצאת לעבודה, רק בשעות הלילה, דהיינו שבמשך כל היום ימשיך לשבת וללמוד, ורק בלילה ישלח ידו בעיסוק פלוני שיכניס לו משכורת נאה ומכובדת.

מרן ראש הישיבה יעץ לו שלא לעשות כך, אך האברך התעקש ומימש את תוכניתו. **לאחר כמה חודשים חזר השואל אל הגרא"מ שך**, וסיפר לו דברים כהווייתם: אמנם הכנסותי גדלו בהרבה, אך כשאני עושה את המאזן החודשי שלי עולה בידי נתון מדהים. כאשר הייתי שקוע ראשי ורובי בתורה, בכל שעות היממה, **נשאר לי יותר כסף בכיס**, ואילו כיום כשאני עובד ומשתכר היטב, כמעט ואין בכיסי פרוטה לפרוטה.

החזיר לו מרן "הדבר פשוט כביעא בכותחא, לאברך השקוע בלימוד, **הנהגה מיוחדת בשמים, מתייחסים אליו בצורה אחרת**, ואם הקב"ה הבטיח לפרנס את לומדי התורה ולישא בעול כלכלתם, הרי שדרכים רבות יש לו לא-ל עליון, כיצד להחיל את הברכה על המילגה המצומצמת שמקבל האברך בכולל.

"אבל משיבקש לצאת ממסגרת הלימוד ולהתחיל לעבוד, הרי שההנהגה כלפיך היא שונה, **ומתייחסים אליך כאל אדם עובד**, המתייגע לפרנסת ביתו, ואם כן הרי ברור שכדי שיהא סיפק בידך לכלכל את ביתך וילדיך על פי סוג העבודה שלקחת על עצמך, אין די רק בכמה שעות בלילה, אלא צריך להשקיע מאמצים הרבה יותר גדולים כדי להגיע אל הסכום המתבקש".

מרן ראש הישיבה חזר וביאר כמה פעמים באותה הזדמנות את ההנהגה השמיימית עם בני תורה **המשפיעה ברכה והצלחה בכספי המילגה של הכולל** ההנהגה זו "שומרת" גם על מכוונת הכביסה שלא תתקלקל ועל יתר המכשירים בבית שלא תארע להם תקלה, היא סוככת על בני הבית מפני מחלות, וכל זה כדי לחסוך מן האברך הוצאות מיותרות.

מה שצריך להדגיש כמובן, הוא, שתשובתו של מרן ראש הישיבה התייחסה רק לאותו אברך, וברור שכל יהודי הנתקל בבעיה דומה הקשורה לפרנסה, עליו לשאול שאלת רב, יש מצבים ותקופות בחיים שבהם צריך אדם לצאת לעבוד, ואז – אם ינצל את שארית הזמן ללימוד, גם הוא יהיה זכאי לקבל את השכר שהובטח לעבדי ה', שהרי עשה את המוטל עליו.

(טובך יביעו פרשת בחוקותי)

לזכרון בהיכל ה'

לעילוי נשמת האשה הכשרה

בעלת מדות תרומיות

יראת ה' היא תתהלל

מרת שולמית עדינה בת מזל שושנה ע"ה

א"ח להגאון רב אליהו פנחסי זצ"ל

נלב"ע כ"ב אלול תשפ"א
